

Nr. 8.
An. IV
1880.

Gheri'a
9/21
Martie.

FAMILIUL ROMÂN

Apare una-data in septemana — Dominec'a. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu e 5 fl., pe unu semestru 2 fl. 50-cr., pentru Romani'a si Tierile latine pre unu anu 13 franci — lei noi, pre unu semestru 7 franci — lei noi.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere.

(Urmare.)

VII. Neologismul și regulile lui.

Neologismul e corolaria, consecența și urmare neapărată a purismului. Indereptățirea neologismului individual și conștientă asidueră nu se poate trage la îndoială. Dacă purificăm limba, eliminând de în ea mai multe ori mai puțin dăruite străine, acestea avem să le suplănim cu alte cuvinte și fraze năue. Dăru și afăru de acea propășirea năru în știință și cultură necesită introducerea multor vorbe și expresiuni năue pentru atăru idei și concepte științiale și culturale, cari mai înainte în stăru-ne mai înăpăruată nu le posedăru. Precum unu june pre carieră studiilor e nevoitu a-si însuși de într'odata ună multime de concepte și numiri științifice, chiaru și așa stă lucrulu și cu ună limbă coprină în torențele cultivăru-nei sale. Număi cătu în afăruerea neologisirii încă se potesce multu cumpetu și multă precauțiune, de în temeiuri și ratiuni fărte grăvi.

Amentărăru repetitu, că cutăru limbă e proprietăru, nu a unui singuru individ, ci a unei națiuni întregi, mediuloculu de comunicăru între medularii ei, organulu, cu care ea si-esprime cugetele și simțimentele, icăru cea mai fidele, în carea se manifesta caractrul ei celu mai intimu. Reportulu de între ună ginte și limbă ei e fărte strinsu. Căru deăru de ună parte nu se pōte negă, că în limbă se resfrange că într' ună oclindă viăru socială și fameliaria, publică și privată a unui poporu; de alta parte nu e mai puțin adevăratu, că ea încă si-esercita influință asupra po-

porului respectiv, și deci chiaru și cea mai mică schimbăru a limbii se va resemți în viăru interna spiritală și întielesuală.

Pentru acea neologismulu în veri-care limbă a fostu porurea lucru greu și cutediatu, ba chiaru împreunatu cu pericle, decumva elu cu frate so purismulu s'a atinsu de partea cea mai mare a cuvintelor unei limbe, ori plane de formele și sintăru, va-se-dica de sistemă ei. Afermăruirea năru abia are opu de demăstrare. Căru deși ideele, conceptele, cugetele și simțimentele că omenești considerate potu fi în spiritul unui poporu că și în alu celui-alaltu conformi: dăru modurile de a esprime acele cugetări și simțiri cumu și de a-le aretă variele reporturi în cari stăru, suntu nespusu de diverse, și uneori diferite că ceriulu de pamentu. De aci diversetăru în formele cuvintelor și cuvintăru varieru limbii. Materialulu de edificatu, că se ne folosim de ună comparăru, e în tōte limbelle asemene, ci stilulu edificiului e diferitu.¹⁾

Asăru este. Ună limbă e insulăru, adică statăru totu de în vorbe unisilabice, altă aglutinăru, a trei-a flesivale. În ună preponderă desvōlțăru internă, că p. e. în semitică, era în alăru desvōlțăru externă a corpului vorbeloru. Căru e analitecă, precum neolatinele, indegetandă relăru de între părțile cuvintăru prin particule prepusetiunale și alte cuvintele scurte; cea sintetică, precum limbelle clasice și altele mai vechie,

¹⁾ Imre S. o. c., pag. 23.

folosindu-se intru aretarea acelorasi relatii de nesce afise formative lipite de radecin'a séu tulpin'a vorbei, încâtu au aspectulu unei desvoltatiuni organice dein leintru in afóra, cá arborii cu ramii și frundiele sale. Nu mai pucinu in privinti'a sintasei, une limbe si-despunu și ordinédia vorbele in constructiuni mai multu dupa cugetarea logica, dupa sensulu leintricu; pre candu altele su cu mai multu respectu la sunetulu și armoni'a deinafóra, și amesuratu acestei-a si-infira cuventele in frasi. Cutari limbe suntu prosodice, cutari acentuatórie; éra acentului unele i lasa jocu mai liberu, altele i concedu terimu de misicare mai restrinsu, și asiá mai departe.

Tóte aceste și alte asemeni proprietáti suntu inradecinate in aduncurile vietiei interne spiretali ale miiloru și milióneloru de fii ai cutarei ginti, și formédia sistem'a, organismulu, spiretulu limbei ei. Déca acumu coscienti'a-i natiunale și semtiu-i limbale suntu inca intregi și nevetemate, ginteá va semti și resemti numai-decátu și cea mai mica stramutare au stricare a acoloru insusiri organice ale limbei sale, fire-ar altminte acést'a inca pre atátu de amestecata cu cuvente esotice. Romanulu dein tienuturi mai nemestecate p. e., de va reflectá cesi-cevasi la firea limbei sale, nu póte se nu se impedece in vorbe și constructiuni cá: baiatii sie de, dómnele aude (grecismu, alesu in Munteni'a), diuariele noui și pelaríele noui (acolosu); Alexandri, Asachi, Negruți, cu acentulu pre i (neogrecismu in Romani'a); domnúle, omúle, socrúle, cu *u* acentuatu (in Selagiu și Satmariu); domnitórele, profesorele (neologismu in dictiunariulu-proiectu alu academiiei și in alte scrieri, mai vertosu dein Romani'a, încâtu nu scii: de-i barbatu? de-i femeia? deórace dupa fonetic'a rom. *o* in penultim'a, urmatu in ultim'a de *e*, se rostesce *ó*: profesóre, domnitóre, cá sudóre, dóre scl.)

Urechi'a romana sanetósa, semtiuulu limbale romanu necorruptu oserba indata in de acestea unu ce strainu; oserba, cá formele fonetice, flesionali și sintactece, corespondietórie misicáriloru activetatei spiretului romanu suntu scaimbate și alterate prein arbitriu, dupa placulu și tónele individuali; oserba, cá formele nóue nu sí-le póte dein legile limbei sale splicá și adevéri. Derept'ce atari forme nóue și alte asemeni innouiture mai multu au mai pucinu fortiate voru fi și privite totdeun'a de spurie in limba, cá unele, ce nu se unescu cu destinatiunea firésca a vorbirei, ale carei forme trebue se le santiunedie contielegerea espresa, ori macaru tacuta și subintielésa, a poporului respectivu.

Ce urmédia dein cele dise? Urmédia, cá si in afacerea neologisarei se cuvene mai antáiu și inainte de tóte a studiá cu petrundere spiretulu și câte tóte proprietáti ale limbei. La deincontra vomu incurre periclu

de a vetemá acelu spiretu, de a face sila limbei, de a o pironi pre modéle și forme straine, cu care procedura apoi vomu aduce vrendu nevrendu stricatiune limbei și prein ést'a natiunei. Cáce prein asemenea modu necrutiatoriu vomu veni neaparatu in opusetiune cu semtiuulu limbale natiunale; éra consecenti'a acestei-a care e? Ace'a ce se oserba in asemenea casu la tóte limbele, cá adeca una limba pierdiendu-si pre róndu proprietáti originarie ale fonetismului, formeloru, constructiunei și topiceii sale, spiretulu ei prein ast'a se corcesce și debilita și devene strainu; poporulu incepe a vorbi, incepe a cugetá și semti in modu strainu și dupa forme straine; in limb'a sa mamésca nu mai gasesce indestulire, ci formele ei incetu pre incetu lapedandu-le un'a dupa alt'a, cu ele impreuna si-scaimba, despretiuesce și parasesce in fine și spiretaliitatea sa, caractrul seu natiunale individuale. Cumu cá apoi mórttea atarei limbe și cu ea a respectivei poporatiuni e numai cestiune de tempu, o documenta, dorere! și Istroromanii nostri, cá se tacemu de altii.

Bine o precepara acést'a inainte cu vre trei diecenie patronii autoriului cartei intitulate „Graiulu românú.“¹⁾ Cuprinsulu ei asta-di, gratia ceriului! numai pre sém'a fóieloru nóstre umoristece mai póte suministrá materialu; déra scopulu ei marturisiru pre facia erá, la tempulu seu, a netedi Romaniloru calea cátra invetiarea și adoptarea limbei unguresci.²⁾ Spre acestu scopu limb'a rom. in numit'a carte se maltracta in modu infioratoriu, desbracandu-se de formele sale originali schimosindu-i-se gramatec'a, restornandu-i-se cu capulu in diosu și cu fundulu in susu sintasea, despretiundu-i-se cu totulu topic'a; scurtu: biét'a romanésca se torturédia cu tormentele formeloru gramatecali și sintactece ale limbei straine eterogene.³⁾

Asemene procedura, déca inscenatoriloru sei le favorescu cumva giurstárele și mediulócele materialu și spiretali, póte lesne, alesu facia de unu poporu inapoiatu, se duca la scopu. Pentru ce óre? Pentru cá, repetímu ce'a ce disemu adinéori, déca unu poporu incepe a fi aplecatu a-si formá cuventele dupa modéle interiori straine, a-le acentuá și intoná in modu strainu, a com-

¹⁾ Moise Bot'a Graiulu romanu, 1847; dedicatu comitelui Casimiru Bathyányi.

²⁾ A celasi, in prefatiunea tom. II. dice: „Départe fia acea insusire, de a mi se imputá, cá dóra io dein nescientia au dein nebagare in séma cu rea și desfrenata romanía am traitu; ci, precumu am dísu, asiá se cere spre mai iusióra venire la invetiarea limbei unguresci.

³⁾ Câteva esemple dein „Graiulu rom.“ a lui M. Bot'a: „Milyen nadrágot tetszik felhuzni, ce plasa de cióreci ti-place susu a trage; erdélyi oláh újságok, de Transilvani'a romanele novini; országos képviselő, alu tieréi portatoriu de icóne (= deputatu alu tieréi); képviseleti rendszer, portare de facia de unélta de róndu (= sistema representativa); fűrtős zab, flocosu ovesu scl.

pune vorbele in frasi dupa sintase straina, si deca apoi cestiunat'a aplecare in poporul respectiv cu tempu se intaresce si generalisa: acest'a in urma prein forti'a lucrurilor e nevoitu a-si parasí de totu limb'a propria si a primi pre cea straina. Căce aplecarei si poftei urmédia implenirea acelei-a, precum trupulu urmédia conducerei sufletului. Intr' una pusetiune diumetatita, indoioasa si asiá-dicundu corcita e cu nepotintia a remané de tiésiu, alesu in torentele misicamenteloru asiá de potinte straformatórie si nivelatórie dein tempulu nostru. Esemple strigatórie aflare-amu mai in tóte tienuturile, unde se invecinédia natiuni eterogene.

Éca de ce se recere si in afacerea neologismului tóta precautiunea si moderatiunea posibile! Éca de ce ne incumetámu a indegetá si aice câteva regule pentru limb'a nóstra; regule parte mai multu negative, parte pusetive, procediótória dein firea si fienti'a lucrului!

(Va urmá.)

Dr. Gregoriu Silasí.

Vasulu de Chin'a.

Noveleta

De

Vicomtele Ponson du Terrail.

(Fine.)

Sum de 25 ani, domnescu izolata impregiurulu meu; marchisulu, tatalu meu, atinge estrem'a margine a betranetiei si am necesitate de-unu protectoru.

Unu óre-care amoru ce dens'a a avutu pentru primulú seu soóiu, totu asié de mare cá si veneratiunea pentru memori'a lui, totu asié de violenta precum fusese durerea s'a, una veduva de 25 ani se remarita candu dens'a nu póte suportá primele afectiuni, sdrobite prin mórté, asupr'a unui capu blondu de copilu. . . .

Me intielegeti, d-loru, si fie-care din voi mi-a scrisu pentru a-mi cere mân'a.

La cea din urma vorba a baronesei, cei trei convivi se privira mutualu cu-o stupefactiune profunda. — Nici unulu din ei nu-si confiase secretulu.

— Fostulu meu soóiu 'si micusiorase starea, urmá-rindu pe dómn'a de la Roche si 'mi stirbise chiaru si din zestrea mea. Asiá dara nu sum bogata, — posedu aprópe diece mí livre renta; me iubiti precum vedu eu si voiti a me luá de soóia, — căci d-t'a, d-le comte de Marsille, ai trei-dieci mí franci venitu; d-t'a, d-le marchisu d'Arcy, cincí-dieci mí, si d-t'a, d-le de Lerh, care n'ai decátu unu patrimoniu destulu de micu, ai devenitu unulu din marii nostri pictóri, si pandi'a d-tale ce o ai in faóia e acoperita cu piese de auru.

Eu credu dara, — si d-n'a de la Roche avú unu surisu de cochetaria melancolica, — cá me iubiti impreuna.

— Da, respunsera ei spontaneu.

— Ce trebuie se facu atunci? Sunteti amici, posedeti impreuna calitati nobile. De-almintrea nu voiescu

cu nici unu chipu se deveniti inimici, si nu me voiu remarita nici odata, deca fericirea unui'a din voi va atrage ur'a celoru-alalti doi.

Baronés'a, la aceste vorbe, pusé mân'a s'a alba cá marmur'a, si, rescolindu in vasulu de Chin'a, scóse cele trei dechiaratiuni ale loru.

— Éta epistolele vóstre, dise dens'a. Cátu pentru fondu ele se asémena; cu tóte acestea e usioru a vedé cá me iubiti intr'unu diferitu modu si cá fiecare din voi v'ati inchipuitu fiitoriulu dupa caracterulu seu. — 'Mi permiteti óre a le cetí sucesivú?

Incurcatur'a amantiloru baronesei erá la culme; dar' dens'a surideá, si surisulu femeiei iubite e iresistibilu. Deschise dara scrisórea comtelui de Marsille. Comtele incepeá printr'o declaratiune vedita: marturisiá amorulu seu, sperantiele sale, si elu finia facúndu baronesei o tabela a esistentiei ce-i destina, deca dens'a asculta rogatiunile sale.

„Mosiile nóstre se invecinescu, dice densulu; reunite voru formá celu mai frumosu dominiu de-aci. Tu í-i vei fi frumós'a castelana, si eu voiu fi orgoliosu si mándru de-a posedá in acel'asi tempu pe cea mai frumoasa, cea mai amabila dintre femei si celu mai mare domentu in Morvanu. Vomu petrece iérn'a in otelulu meu d'Avallon, primavér'a si vér'a in Marsille, tómn'a la tine, căci Roche este unu placutu locu de intalnire pentru venatóre. Vomu primí pe vecini si le vomu dá serbari. Voiescu, dómn'a, cá numele teu se fia transportatu de ecourile de-admiratiune prin tóta provinci'a, si cá in tiér'a burgunda se se citeze comtele de Marsille cá celu mai fericitu dintre ómeni.“

— Deducu de-aci, adauge barones'a cá speru a me face se impartasiescu gusturile d-t'ale campenescu si amorulu provinciei.

— Ah! dómn'a, esclamá comtele, poti óre a traí si-a iubi altu-ceva?

— Nu discutú cestiunea, ci o aretu cu simplitate. Éta cu tóte acestea scrisórea baronului.

Prim'a diumetate din acésta epistola erá asemenea in substantia cu intielesulu acelei a comtelui. Dar' proiectele baronului eráu cu totulú altele:

„Hotelulu meu din strad'a Grenelle-Saint-Germain — dicea densulu — e destulu de vastu si chiaru nelocuitu; dar' voiescu a-lu face o incantatória locuintia deca consémti a-lu locuí impreuna. Érn'a va fi pentru noi o lunga serbare, in care vei fi regina. Totu Parísulu elegantu se va aduná in salónele nóstre, si te va admirá, invidiandu-mi fericirea. Apoi, in tempulu primaverei la cele de-antái suflari ale ventului de Maiu vomu plecá, vomu voiagiá. Germani'a, Itali'a, báiile de mare voru fi pentru tene nisce locuri unde frumseti'a t'a va triumfá de-admiratiunea universalá.“

— Vedú, dise baronés'a terminandu, ca trebuie a renuntiá, deca te-asiu iubi, la esistinti'a cea liniscita ce-o ducu la tiéra.

— D-dieulu meu! dómn'a, replicá baronulu cu unu

surisu diumetate glumetiu, credi că campurile acoperite de zapada, arbori fora frundia și sombră facere a unei vechia locuintă se fia în tempulu iernei lucruri forte placute?

— Se trecemu, dise baronés'a, la epistolă d-lui de Lerh.

Acést'a fiindu mai scurta, et'o în întregulu ei :

„Trebue se scfi, dómna, că doue revolutiuni și órb'a spesare a parintiloru mei m'au constrénsu a cere oricarei profesiuni, óre-care resurse ce nu poté mai multu a-mi oferí patrimoniulu meu micusioratu. La 20 ani trebuiá se-mi alegu o cariera. Diplomati'a, armat'a, magistratur'a, 'mi eráu oprite prin respectulu meu și santieni'a trecutului. Nu poteamu servi regelui Ludovicu-Philipu. Aveam unu talentu, m'am facutu artistu. Am avutu fericirea de-a isbuti; succesulu a coronatu silintiele mele și a recompensatu ingrigirile mele. Multu tempu laurii gloriei mele au fostu de ajunsu a îndestulí viét'i'a mea, nelasandu nici unu golu în sufletulu meu; dar' într'o di, acestu golu s'a facutu. Am privitu impregiurulu meu, și n'am vedintu decâtu izolarea; — în mine . . . și am sémntitu că erá în fundulu sufletului meu o córdá generósá ce nu vibrase inea. M'am întrebatu atunci cu seriositate că: ce 'mi folosese acésta gloria, aceste succese, aceste lucrari, déca nu le potu consacrá unu'a din acei angeri, pe cari i-i numimú femei și care trebue se îndestulésca esistint'i'a unui omu care are o credintia órbá în aitea sa. Numai atunci, dómna, am cutezatu a redicá privirile mele pana la d-vóstre și a face unu visu . . . Ah! déca 'mi erá permisú a pune la piciórele d-tale junele meu renume, déca asiú poté dice în sér'a unei penibile dile trecute, invingându în fine: Acést'a e pentru dens'a, — pentru a marí glori'a numelui ce i-am datu:

„Déca 'mi erá permisú cá într'o di, un'a din acele dile de descuragiare profunda, ce numai artistulu singuru o incérea, deturnandu ochii depe pân'za mea neispravita a-i îndreptá spre tine, asupra t'a, care siedeai visatóre și suridiatóre totu-de-odata în anghiulu celu mai întunecatú alu atelierului meu și incuragiandu-me cu-o privire. . . . Si cum seiu a-mi construí, într'o valcea óre-care, necunoscuta și pierduta la trei-dieci lege de Paris pre marginea unui riu, ascunsu sub o dumberava de salcii și abanosu, o incantatóre retragere, unu frumosu cuibu delicatu și cochetu pentru a adapostí amorulu nostru, în acésta epoca benecuventata în care D-dieu deschidendu mânile sale, va lasá se cadia o mésa de margaritare albe în verdéti'a campenésca și în difeitele flóri albastre pe marginea riuurilor! . . . Vai! dómna, tóte acestea nu santu unu visu?“

— De siguru, domniloru, dise baronés'a suridiéndu, d-nulu de Lerh e mai puçinu esclusivu cá d-vostra, elu cugeta a duce cu mine o indoita esistentia a Parisului și a tieiei.

Unu surisu de dispretiu alunecá pe buzele celoru doi gentilomi.

— E unu artistu, cugetará densii.

Baronés'a reluá :

— Vedeti că fie-care din voi a arangiatu dupa caracterulu seu o esistintia ce-mi reservá déca voiú devení feme'i'a s'a. Unu singuru lucru a-ti uitatu „de-a me consultá în fine puçinu și pe mine.“ Éta că incurcatur'a mea cresce în locu de-a se micusiorá.

— Ce vei face atunci? întrebará toti-trei la rórdulu lorú.

— Ascultati, respunse baronés'a, me iubiti toti-trei cu-unu amoru diferitu. Ei bine, am o conditiune deosebita de-a pune fie-carui'a din voi. Acel'a, care o va primí, va obtiené man'a mea. Astadi, domniloru, ati schimbatu loculu de venatóre, în Octomvre, în ograda: máne, tu barone, te vei întórce la Arcy, d-lu de Lerh la Parisu, ér' tu, conte, vei remané la Massile.

— Da, dómna.

Baronés'a puse din nou man'a în vasulu misteriosu și scóse trei bilete mici serise pre chártia rosa, fiendu indoite și lipite cu ingrigire.

— Pre parol'a vóstra, dise dens'a, de-a nu deschide scrisórea ce vi-e destinata decâtu candu veti fi separati unulu de altulu. Déca conditiunea, ce am pusú-o cu mân'a mea, va convení unu'i'a din voi, elu va face o reintórcere, în locu de-asi urmá drumulu, și va vení a-mi cere se dejunc . . .

— Si déca vomu primí toti-trei?

— Atunci, respunse baronés'a suridiéndu, vomu vedé.

— Adio, domniloru.

Dómna dela Roche congediá pre cei trei suspinatori, căci orologiulu din sal'a de mancare aretá nóue óre, — ór'a solemnela în care retragerea trebue se sune pentru o veduva de douedieci și cinci de ani.

II.

A dóu'a di, la 8 óre matinalu, în curtea cast'álu de Massille, d-nulu baronu d'Arcy și d-nulu de Lerh incalecáu pre cându cometele le diceá:

— Indata ce veti trece gril'a parcului, voiú rupe pliculu scrisórei mele, și ve conjuru a face și voi asemenea, căci este probabilu că noi vomu dejuná toti-trei la Roche. Astfelu dar' domniloru, la revedere!

III.

Si pre candu galopulu cailoru acestoru domni se pierdeá, cometele deschise biletulu baronesei și ceti:

„Domnule conte!

„Scfi că sum parisiana. Fostulu meu barbatu mi-a impusu unu sacrificiu obligandu-me a traí la Roche o parte a anului. Amu óróre de tiéira și regretu cu amaru prim'a mea junetia și aceste imbefári ale luméi elegante din Parisu, în mijloculu carei'a mi-am petrecutu cor'ilaria mea. Nu voiú consenti a me maritá decâtu cu barbatulu, care va renuntá cu curagiu la viét'i'a de provincie și me va duce la Parisu . . .“

— La dracu! strigă d-nulu de Massile, dens'a e nebuna! Dar' comandu astfeliu, trebue se-mi vendu pamentulu de Massille, padurile mele, livedile mele; si se renuntiu la venatôre. . . Acést'a e cu totulu imposibilu!

Pe credinti'a mea! d'Arcy e, mai bine decâtu mine, barbatulu care se cuvine baronesei.

Si comtele adause suspinandu:

— De siguru, nu voiu dejună adi la Roche.

IV.

Baronulu si pictorulu calariră impreuna o diumetate leghe, apoi se despartira dicându:

— La revedere.

Atunci d-nulu d'Arcy deschise biletulu rosii si cefi:

„Scumpe barone!

„Ai crediatu că iubescu lumea, sgomotulu, serbarile: te-ai insielatu. Sum puçinu desilusionata si amu o mare necesitate de repausu, de singuratate, adeca de isolare. Suntu aprôpe trei ani de candu amu unu visu, unu visu incantatoriu ochiloru mei, ace'l'a de-a merge se tramu in Itali'a, sub ceriulu neapolitanu, intr'un'a din acele insule inverdite si parfumate, impregiurulu caror'a suspina eternelu acésta mare albastra a golfului de Neapolu. Amorul ce-lu ai pentru mine fi-va elu atatu de forte, de puternicu, pentru a ve face se renuntiatu la Parisu, la Jockey-Club, la cãrsele dela Marche si de la Berny si la stralucitôriele reuniuni ale juniloru? Consimti-vei a petrece iernile nôstre la Ischia séu Sorrente, si verile nôstre la Arcy séu la Roche?“

— Ah! de exemplu. . . . strigă baronulu, éta nisce gusturi de siguri romanesci. Baronés'a e smintita! . . . déca acést'a e ultimulu seu cuventu pe fiitoriu, renuntiu a dejună astadi la dens'a.

Si baronulu continuă drumulu seu fora a întorce ochii sei si a aruncă o ultima privire turnurilor castel'ei de la Roche, ale cărui vârfuli invelite cu ardosie schideiau la resarirea sórelui.

V.

In tempulu acést'a, pictorulu urmă unu drumu pe marginea riului, si elu ceteă biletulu baronesei cu emotiunea grava si nedecisa a omului ce-si ascépta destinulu seu dintr'unu singuru cuventu:

„Domnule, diceă veduv'a, 'mi oferi a împarti acésta viétia de-artistu ce ti-ai facutu-o, o esistinta amestecata cu munca si cu succesu. Tu dici că: me iubesci, o credu; dar' me vei iubi afăta pentru a sacrifică cu hotarire ce'a ce voiai cu mândria a-mi consacrá. Déca ti-asiu dice că preferu de-o mîia de ori a fi femeia unui bunu gentilomu de provingia decâtu femeia unui pictoru celebru? Déca v'asi mai dice inca: Renuntia la Parisu la amicii toi, la artea t'a, vino aci a împarti modestulu meu venitulu, a traí la Roche, vâr'a si érn'a, a uita aci glori'a ta personala pentru a nu te glorifică mai multu, decâtu cu numele stramosiloru toi? . . .“

VI.

Domnulu de Lerh nu scôse nici o exclamatiune de surprisa si de descuragiare cá baronulu si comtele, dér' densulu 'si re'tornă calulu seu si merse dreptu la Roche, cu anim'a palpitanda.

Baronés'a se primblă prin parcu, cu umbrel'a pre umeri: dens'a i-i esí înainte suridiendu si-i intinse mână a o sarutá:

— Credu, dise dens'a, că esti primulu la rendez-vous. Credu chiaru, adause dens'a, că vei fi singuru aci. Elu scôse unu strigatu de bucuria.

— Astfeliu, reluă dens'a, primesci conditiunea mea?

— Dómna, respunse cu gravitate junele omu, — glori'a nu valoréza câtu fericirea. Nu mai sum pictoru, ci devinu gentilomu.

Si elu ingenunchiă, i-i luă mân'a si murmură:

— Oh! te iubescu! . . .

Dómna de la Roche 'lu redică, apoi 'lu puse langa dens'a pre o banca de verdétia care umpleá intrarea:

— Am cerutu, i-i disé dens'a, dommului Massille sacrificiulu unei pasiuni, — Dommului d'Arcy, ace'l'a alu placeriloru sale, — Tie, ti-am cerutu mai multu inca, sacrificiulu artei tale, adeca diumetate din esistinti'a t'a. Acesti domni n'au sositu inca, sacrificiulu li s'a parutu cu amevointia; tu ai sositu, tu asié dar' ai primitu: — numai tu me iubesci. . . .

Si dens'a adaugă incetu:

— Si eu totu pre tene te iubescu! Am gâcitu ce erá se se intemple, si sciám prea bene că tu singuru vei triumfá de-acésta incercare.

— Una incercare! esclamá junele omu.

— Eh! fora indoiala, amicul meu. Pentru-ce se renunti de-o gloria, de nisce lucrari de cari sum mândra din momentulu ce anim'a mi-a vorbitu. Da, acést'a e o incercare, si primescu la rëndulu meu acésta esistintia ce-mi oferi. Nobilimea tempului nostru nu se micusioréza de locu devenindu artista. Artea nu e o aristocratia? Reiatu penelurile, amicul meu.

Domnulu de Lerh ingenunchiă din nou.

— Si ôre pentru ce? murmură densulu, destinulu artistiloru e de-a amblă fora incetare dupa unu idealu, — dar' eu l'am gasitu pe-alu meu.

— Desemnéza-lu, respunse ea.

Cocuta,

Numai ieri.

Numai ieri prin astea crânguri, prin aloru tufări umbrose
Ciripiau in armonia ai naturei cântareti;

Numai ieri, — mi-aducu amente, se-audiau cantari voiose
Si câmpia erá mândra cu frumosele-i verdeti.

Astadi frundiele pre arbori, palide, fara viétia

Se topescu, si câte un'a de pre ramuri sboru in ventu,
Precum sbora-a mea pruncia cu-a ei tainica dulcétia,

Precum fugu, se stingu in urma tote câte-su pre pamentu.

Cantareti'a aurorei ciripindu porni pre cale

Si Poean'a-a remasu trista fora umbra si cantari,
Nu diaresci o frundia 'n dealuri nu diaresci o flore 'n vale
Trista-i adi natur'a 'ntréga! cu versu lacremi si oftári.

Câmpulu plânge-a s'a frumsetia, a sa umbra 'n vitatore

Si Poean'a plânge cântulu Filomelei, celu doiosu!

Arborele-o mica frundia si albin'a-o mândra flore

Si cu tote: primaver'a! cu-alu ei sore radiosu.

Si eu plângu copilaria-mi ce se pierde 'n vecinicia

Plângu unu visu de fericire, tempulu celu domnediescu

Vai! natur'a 'n primavera er' va rîde 'n veselía

Dar' eu sciu cá nici odata n'o se mai intinerescu.

V. B. Muntescu.

Mitologia'a daco-romana.

Samc'a.

Samc'a, dupa cum spune poporul si dupa cum ni-o descriu descântecele acestuia, este unu spiritiu necuratu fôrte uritu si fiorosu: cu chipu de femeia in pelea góla, cu capulu despletitu si fôrte sborsitu, cu perulu pâna 'n calcâia, cu titiele pâna la genunchi, cu ochii cá stelele, cu mânele de feru, cu unghiile la mâni si la petióre lungi si ascutite cá andrelele séu incârligate cá secerile si cu limb'a de focu.

Acestu spiritiu necuratu, din a carui gura fôrte mare, urita si debalasata, iesa totudéun'a para de focu, se arata pe la împlutulu si sfârsitulu lunei in diferite chipuri copiiloru dela unulu pâna la patru ani, pre cari asié de tare î-i inspaimenta, cá 'ndata se bolnavescu, séu vêrîndu-li-se in cosulu loru, atât'a ce-i fragmenta si-i schimosesce, atât'a ce-i torturéza si-i maltratéza, pâna ce moru.

Ba! Samc'a de multe ori se arata chiar' si femeiloru, ce jacu in patulu nascerei, pre cari inca le inspaimenta si le fragmenta, le torturéza si smintesce, pâna ce si dintr'acestea de celea mai multe-ori moru indata, ori ca remânu pentru totu-de-a-un'a schimosite si neputintiöse.

Chipurile in cari se arata Samc'a copiiloru si femeiloru, suntu, dupa cum s'a aretatu deja, diferite. Asié se arata ea mai ântaiu in chipu de femeia, dupa cum s'a descriu mai susu, séu si cá féta fôrte urita, apoi in chipu de porcu grozavu de mare si fiorosu, in chipu de ogariu séu câne cu dinti ringiti, in chipu de mâtia belita cu ochii inholbati si infocati, in chipulu unei chei de usia cu ochii bolditi si cu gur'a cascata si fôrte urita si in urma in chipu de: cióra, siórecu, musca si painghenu. ¹⁾

Copii, pre cari î-i inspaimenta séu î-i cuprinde acestu spiritiu necuratu, se dice cá incepu grozavu de tare a plânge, si atât'a ce plângu pâna ce lesfna si totu

¹⁾ Cred. Rom. din Candreni, com. de D-lu P. Ursulu, si a altoru Români din Bucovina.

corpulu loru li se 'nvinetiesce, încátu gandesci cá suntu morti.

Unii copii, cari suntu cuprinsi de acestu spiritiu, capeta unu feliu de cârcei de stomachu, cari î-i fragmenta prin launtru si-i sgârcescu une-ori asia de tare, cá-î facu ghemu si le ducu petiórele la gura. Altii éra-si se întindu din tóte inchiaturile, inholba ochii, facu spuma la gura, schimba feliu de feliu de fetie; ba! de multe ori suntu asié de torturati, cá se schimosescu de te cuprindu fiorile candu te uiti la densii, adeca li se sucescu manele séu petiórele, se incrucisiéza, li se strimba faleile, li slabescu tóte nervele, si remânu apoi, daca se intempla de nu moru in scurtu tempu, ast'feliu schimositi si neputintiosi pentru tóta viétia. Inse cei mai multi copii nu potu scapá de acésta bóla fôrte reutaciósa. ¹⁾ Si nici n'au cum se scape, cáci Samc'a nu numai cá-î inspaimenta si-î sgarie cu unghiile s'ale cele lungi si ascutite, nu numai cá-î fragmenta si-i schimosesce in tóte chipurile, nu numai ca-î isbesce de pamentu si le redica pieptulu cá cu-unu foiu, le incordéza vinele le incue rarunchii, le lesina si le inclestéza plamanele, le frânge si le sfarma tóte ciolanele; nu numai cá-î torturéza pâna ce li se face carnea pe trupu vêneta cá porumbreu'a, ci ea le mai suge inca si titiele si sangele, pâna ce-i face buni de nemica, séu pâna ce-i lasa morti. ²⁾

Ce'a ce patiescu copii, mai totu ace'a patiescu si femeile ce jacu in patulu nascerei. Acestor'a inca li se arata Samc'a in totu chipulu prin somnu si le inspaimenta, le smintesce si torturéza, pâna si dintr'acestea celea mai multe moru.

Acestu spiritiu necuratu si uritu, fiorosu si fôrte reutaciosu, de care se infioréza mai cu séma Româncele cele slabe de ângeru, cându audu vorbindu-se de densusulu; acestu spiritiu grozavu, care dupa cum se crede, a curmatu dilele la mii si mii de prunci si femei, si a carui nume, se dice cá nu e bine a-lu amentí nici-odata, si mai alesu sér'a, unde suntu copii mici in casa, cá nu cumv'a se se apropie de ace'a casa, unde se amintesce; acést'a „aripa a satanei“ are noue-spre-diece nume, si adeca: 1. Vestiti'a, 2. Navadari'a, 3. Valnomi'a, 4. Sin'a, 5. Nicosd'a, 6. Avezuch'a, 7. Scorcoila, 8. Tich'a, 9. Mich'a, 10. Gromp'a, 11. Slalo, 12. Necaus'a, 13. Hatavu, 14. Hulil'a, 15. Huv'a, 16. Ghian'a, 17. Gluvian'a, 18. Prav'a, 19. Samc'a.

Dupa alta versiune cele noue-spre-diece nume ale Samcei suntu: 1. Avezduch'a, 2. Arip'a satanei, 3. Zalistu, 4. Zlaistu, 5. Tichan'a, 6. Much'a, 7. Hulub'a, 8. Hulubin'a, 9. Scomirn'a, 10. Ispr'a, 11. Nevit'a, 12. Nenevit'a, 13. Sil'a,

¹⁾ Cred. Rom. din Candreni, com. de D-lu P. Ursulu, si a celorlu din Crasn'a, com. de Zamfir'a Tuniacu.

²⁾ Vedi descântecile de Samca si unulu de spariatu din colectia mea.

14. Sboàru, 15. Guron'a, 16. Comin'a, 17. Ni-coar'a, 18. Nicoaru, 19. Samc'a.

Bóla copiiloru, cari suntu inspaimentati si torturati de dên's'a, si din a carui cauza, dupa cum s'a amentitu, cei mai multi moru, afara de „Samc'a“¹⁾ se mai numesce inca si „spasm'a“ si „reulu“ séu „reutatea copiiloru.“

Samc'a, se vede că are si unu feliu de soçiu, pentru-că atâtu in descân-tecele despre dens'a, câtu si in alte descân-tece, unde vine vorb'a despre dens'a, nemediulo-citu se amintesce si despre „Samcoiulu.“ se dice adeca: „Samc'a cu Samcoiulu.“ Éra unu descanteu de gâlci ne spune apriatu cumca Samc'a a avutu „nóue fetiori,“ totu atâtu de frumosi si atragatori că si dens'a, adeca: inholbati, coltiati, pletosi si spariosi, carii baga pre copii in tóte recorile.

Inse ori si câtu de fiorósa si reutaciósa este Samc'a, totusiu Români sciu cum se se mântuésca de dens'a. Voindu a desbará pre copii si pre femeile cuprinse de acestu spiritu necuratu, precum si pre ceialalti casani si pre vitele acestor'a, si spre a-i poté vindecá, intrebuintiéza Romanii si 'ndeosebi Româncele, mai antâiu unu feliu de rogatiuni, si apoi mai multe descantece, precum si alte diferite mediulóce.

Descân-tecele de Samca, avendu a se publicá dimpreuna cu unele note in colecti'a mea de descân-tece, nu le voi mai publicá si aici, ci voi reproduce numai doue din rogatiunile amentite si celealalte mediulóce de capetenie prin cari credu Români că se pota desbará de acestu spiritu reutatosu.

Mai inainte inse de-a reproduce rogatiunile, despre cari ni-e vorb'a, afu de bine a amentí macaru cev'a despre densele.

Aceste rogatiuni, séu blastemuri, — nu sciu singuru cum se le numescu cu-unu cuventu mai potrivit, — dupa câtu sciu eu pana acum'a si dupa câtu se pota judecá si din tenórea loru, nu suntu alcatuite séu improvisate de poporu, ci ele tare mi se pare, că suntu traduse din atare limba straina, séu suntu compuse de atare calugaru séu preotu betrânu, si vulgarisate apoi prin prescriere si cetíre celoru ce se credu a fí atacati si maltratati de Samca.

Dreptu dovada despre parerea nóstra ni servesce inca si ace'a impregíurare, ca rogatiunile din cestiune nici o descantatóre nu le scie de rostu, si nu se folosesce nici candu de densele, ci ele se cetescu celoru bolnavi numai de catra unii dascalí séu de catra vre-unu tieranu, care scie cev'a scrie si cetí.

Cu vr'o câteva'a dieci de ani mai inainte, dupacum mi s'a spusu, se cetiaú aceste rogatiuni séu blastemuri si de catra unii din preotii cei vechi.

Mai departe e de amentitu inca si ace'a impregíu-

rare că poporulu, si indeosebi vrajitórele si descantatórele, nu cunoscú alu nume alu acestui spiritu necuratu afara de „Samc'a“ si „Samcoiu“ si de plant'a Samc'a séu „Samcuti'a,"¹⁾ care-i este lui consacrata.

Ceus'a pentru care reproducu eu aici aceste rogatiuni este că se aratu cum si prin cine s'au véritu in sinulu poporulu o multíme de credintie si datine, cari nu i-au fostu lui inascute, apoi si modulu intrebuintiarei acestoru rogatiuni, unice in feliulu loru.

Dupa aceste premise se vedemu acum'a cum suna rogatiunile acelea, prin cari socotu români că pota departá pre Samc'a de copii, de femeile, de vitele si de casele loru.

S. FI. Marianu.

(Finea va urmá.)

PETULANTULU.

Comedia in 5 acte

de

Augustu Kotzebue.

(Continuare.)

D.-n'a Langsalm:

Incepe de graba, căci la din contra 24 óre nu te lasu se dormi.

Langsalm:

Déca neincungíuratu debue se o facu, fia; starea casatoriei — iubite nepóte, — déca cugeta omulu seriosu despre starea casatoriei — si déca se încérca omulu a descrie cu acuratetia starea casatoriei (casca).

D.-n'a Langsalm:

Mai bine o póte omulu asemená cu o diua placuta de primavera.

Langsalm:

Da, cu deosebire in lun'a lui aprilie.

D.-n'a Langsalm:

O femeia e unu donu adeveratu cerescu. Frumsétia, blandétia — placere, cu unu cuventu femeia are.....

Langsalm:

Totudeaun'a dreptu.

D.-n'a Langsalm:

(arunca o cautatura selbateca catra barbatulu ei apoi continua:) De mân'a unei femei e viétia placuta, omulu pasiesce pe flori si rose pâna candu la adêncele betranetie.....

Langsalm:

Scapi de tóte necesurile.

D.-n'a Langsalm:

Domnule! d.-t'a esti nesuferibilu. — Nu ascultá de densulu nepóte, căci n'are nici atát'a semtiu, câtu unu animalu. — Vino, vino Domnule si alunga gainele din gradina.

¹⁾ Numele sciintíficu latinu alu acestei plânte inca nu l'am potutu aflá.

¹⁾ In condicele mortíloru din Bucovin'a unii preotí vechi inscriau „Samc'a“ cá causa' mortii la toti copiii ce muriau de óresi-care reutate séu bóla interna.

Langsalm:

Acést'a ocupatiune inca e o parte placuta a casatoriei.

D.-n'a Langsalm:

Trebue se faci comotiune, si gainele-mi scurma sementi'a din straturi. Vino (lu trage de pe scaunu). Er' tu nepóte cugeta despre lucrulu acel'a. Copil'a mea se pare a-ti fi fórté simpatica, pentru ace'a trebue se te declari cátu se póte mai ingraba, nu cumva se-ti previna domnisorulu din orasiu.

Langsalm:

Cá unu presentu la cununi'a t'a ti-voiu da 12 gani.

Fridericu:

Si ce se facu cu ele iubite unchiule?

Langsalm:

Ah nepóte! Pentru mine va fi o mangaiere nespusa cá me voiu poté delectá vedindu-te cum vei alungá si tu gainele.

D.-n'a Langsalm:

Am sciutu ca éra vei dice vre-o nebunía, — nu vedi cá eu facu acést'a singuru din ingrigirea pentru sanetatea D.-t'ale iubite consórté.

Langsalm:

Da, da, sum convinsu despre bunatatea dt'ale, scump'a mea (femei'a 'lu trage dupa sine afara.)

SCEN'A VII.

Fridericu singuru:

Sermane unchiule! Sub flamur'a t'a inca nu-si va cascigá Hymen proseliti multi (in odai'a d.-rei Doris se aude accordulu unui fortepianu.) Ce va se dica acést'a musica? (se uita prin locul cheiei.) Verisiór'a de siguru vré a dá probe despre desteritatile s'ale musicali. — Ore nu aru fi bine se-i acompaniezu si eu cu tob'a cu care m'a desceptatu din somnu.

SCEN'A VIII.

Babetta (vine incetu si asiédia vasele intr'o corfa.)

Fridericu:

Chiar' la tempu víi frumósa verisióra, aici in vecinatate se canta unu duettu, óre nu ar' fi bine cá se cantamu si noi?

Babetta:

Te rogu, vere, lasá-me in pace. Eu nu am de locu voia de a cântá. Nu-ai auditu cum m'a ocaritu matusi'a — si acuma 'mi suna urechile.

Fridericu:

Ce? Matusi'a? Matusi'a e o disonantia personificata, — eu inse cu armoni'a animei mele —

Babetta:

Spune aceste cuvinte frumóse miresei d.-tale.

Fridericu:

Miresei mele! Ce dracú! Cumosci pre mirés'a mea?

Babetta:

Ce intrebare curiósá!

Fridericu:

Dóra nu cugeti pre verisiór'a Doris?

Babetta:

Da pre cene alta?

Fridericu:

Te insieli.

Babetta:

Nu sci cá ai de a-ti riscá a trei'a parte din avere.

Fridericu:

Si anim'a.

Babetta:

Reflectat'ai vre-odata si la anima?

Fridericu:

Ce intrebare curiósá! si ce ai dice déca ti-asíu marturisi cá eu intr'atát'a sum de amorisatu, incátu si adeunedí cá unu alu doilea Don Quichotte am cugetatu cá preótulu din catedra e o móra de ventu.

Babetta:

Atunci te compatimescu, iubite vere.

Fridericu:

Voiesci a cunósce obiectulu amorului meu?

Babetta:

Póte obiectulu nebuniiloru d.-t'ale?

Fridericu:

E o copila frumosica.

Babetta:

Asiá vorbesce fie-cine despre amant'a s'a.

Fridericu:

Judeca singura. Éu 'ti voiu aretá portretulu ei.

Babetta:

Portretulu ei!?

Fridericu:

Voiesci a-lu vedé?

Babetta:

Sum fórté curiósá.

Fridericu: [O întórce repede cu faci'a catra oglinda si aréta cu man'a intr'acolo:]

Uita-te acolo, asiá séména, incátu mai bine nu ar' fi potu-t'o depinge nime [fuge.]

Babetta:

Óre pe mine m'a priceputu [cu ochii la pamentu] Sermana Babetta!... óre nu-si bate jocu de mine [si redica ochii in susu.] De siguru me iubesce. [Se departa incetu ducúndu cu sene si corfa cu vasele.]

(Finea actului I.)

ORBULU.

Multi-su veselu si feice	Cându stau lâng'a mea iubita
Cá n'am ochi si nu potu dice	O sarutu, si ea grabita
Cá vedu rele paméntesci:	Se me 'mbracisiece vrea;
Traindu fará de vedere,	O fi juna, séu betrána,
Nu vedu chinu, nu vedu durere,	Eu nu sciú, vócea-mi îngána,
Nice degradari lumesci!	Cá-i frumósa scump'a mea.

D. Puricele,

SECRETELE A LORU TREI NOPTI

SÉU TREI MORTI VÍI.

(Romana englesu d. H. Frankstein.)

(Continuare.)

Capítulu VIII.

Ingrigirea. — Admiratiunea.

Quillet asceptá cu mare nerabdare pre Gwendoline. Acést'a intrându o salutá cu tóta reverinti'a, la ce Quillet i respunse prin unu complimentu adêncu.

Sieptespediece ani straformara pre Quillet fôrte multu; ea deveni cu multu mai morosa si mai tacuta, — pre scurtu ea erá asemenea unei persóne, care are unu secretu si-lu pastréza numai din temere. Erá tare ingrigiata de venitoriulu Gwendolinei căci impregiurarile intre cari se aflá serman'a fêta, erau fôrte critice.

Secretulu despre esistinti'a fetei, dorerea si suvenirulu noptiei cei de ierna in care se nascú dên's'a si in care mori mam'a s'a, apesáu anim'a ei cá o piétra grea. Quillet la prim'a privire nu cunoscú pre Gwendoline, care in cei trei ani din urma crescúse fôrte multu. Jun'a fêta se opri in midiloculu salonului si dise:

„Au dóra nu me mai cunosci, Quillet?“ „ah iubita mama, nu cunosci pre micuti'a Gwen . . .?“

La audiulu acestor'a betrân'a económa facú câtiva pasi îndereptu, atátu de multu fú surprinsá de frumseti'a Gwendolinei si de nobil'a ei talia de princesa.

„Si óre se fii dt'a mic'a Gwen . . .?“

Jun'a zimbi preste surprinderea económei si o imbracisá.

Intr'ace'a unu servitoriu anunciá cá trasur'a e gat'a. Ele si esira numai decátu, si asiediandu-se in trasura, mersera la gara, de unde aveau se pléce la Londr'a. In decursulu caletoriei ochii económei fura îndreptati asupr'a Gwendolinei. Frumseti'a junei o puse in mirare. Ce se faca ea acum cu acést'a juna atátu de frumósa? ce viétia si ce comoditati i-ar' poté oferí. Ea începú a cugetá ca a facutu o mare nebunia crescúndu pre acést'a juna intru unu institutu de prim'a clasa a Parisului, căci ea intru tóte semená a princesa.

Cum va traii acést'a fientia fora de nume, a carei'a trecutú are se remána pentru totudéun'a ascunsu déca, adeca marchisulu nu va avé bunavoienti'a de a o adoptá. Cum va poté dên's'a se se lupte cu greutatile vietiei, cum 'si va câscigá pânea de tóte dilele.

Tóte aceste cugete ocupáu pre Quillet.

Junei fete i se pareá cá se afla in o lume nóua, i se pareá cá acum începe a traf. Câte cugete, câte visa dulci si aspiratiuni mari tóte preocupáu anima frageda a Gwendolinei . . .

In urma ajungúndu in Dover, Quillet voíá cá se petróca aci câteva dile, dar' dorulu Gwendolinei de a vedé Londr'a o facú cá se se lase de acestu propusu si se-si urmeze calea mai departe, dreptu ace'a 'si luara o trasura si plecara catra Londr'a.

Ostenél'a caletoriei inse le împiedecá de a ajunge pâna la cas'a familiara. Se oprira la unu otelu, unde voiau a petróce o nópte. Dóue chilli de dormitu si unu salonu fúra inchiriate pentru ele.

„Fiendu-cá o-am impartasitu in educatiunea unei dame mai inalte, trebuie se o si tractezu si provedu cu tóte cá si pre o dama“, dise intru sine Quillet.

Aici li se servi cin'a. Quillet dede tóta onórea si antáiatarea junei dame, care desi i erá cá si o fica, totusi erá pentru dên's'a impunatória întocmai cá si o regina. Jun'a dama inse o respectá cá pre o mama buna. Conversarea începú despre un'a si alt'a. Quillet dise intre aceste: „Dt'a cu spiritulu dt'ale vei fi impunatória, vei fi o adeverata regina in Lonemoor.“

Dupa cina se apropiá jun'a fêta de betrân'a económa. Ea nu-i potea spune bucuri'a cea mare ce a simtitu-o la revederea ei, dar' faci'a económei erá rece si manierile ei respingatórie. Gwendoline intristata prin acést'a recéla se puse la feréstra si începú a plânge amaru cá si o fientia, care se vede a fi singura in lume.

Jun'a dama desi erá fôrte buna la anima si iubia cu reverintia pre ingrigitórea s'a, totusiu atinsa adêncu prin manierele dure ale acesteia, nu se poté apropia de dên's'a decátu cu óre-care gróza. In urma dise:

„Au dóra nu esti multiamita cu mine?“

„Multiamita!“ pentru ce se nu fii? Dt'a esci o dama mare Gwendoline si esci atátu de buna.

„Ah! câtu me voiu bucurá la vederea Lonemoorului“ continuá Gwendoline stându pre cugete — „a-casa e tutorulu meu?“

„Cine?“ o întrebá Quillet.

„Tutorulu meu — marchisulu. Ce lucru curios cá eu nu l'amu vedíutu inca nici odata. In Lonemoor se afla elu?“

„Ba elu e inca in caletoria“, respunse económ'a cu recéla.

„Lucru curiosu se petróca atáti'a ani in caletoria“ dise meditându Gwendoline. „Ah! cum dorescu se-lu vediu. Eu me voiu dedicá cu totulú lui, eu voiescu a-i fi o fica amabila cá asié dên'sulu se nu aiba causa de a se plânge cá a spesatu atát'a pentru educatiunea mea.“

Económ'a zimbi, dar' o espresiune neplacuta in trasurile faciei sale tradá o ingrigire amestecata cu temere, apoi dise: „déca vei poté câscigá favorulu marchisului, atunci 'ti va fi fôrte bine, dar' eu abia sperezu cá se-i poti intrá in gratia. Se pôte cá marchisulu nu va mai re'ntorna. De sieptespediece ani e in caletoria si se pôte intemplá cá se móra in tíera straina.“

„Dar', atunci ce va fi cu mine?“ întrebá Gwendoline.

„Singuru Domnedieu scie!“ respunse económ'a suspinându.

„Ce vorbesci d-t'a?“

„Nici mai multu nici mai pucinu numai ca de se va re-ntórece marchisulu, încérea a-i câscigá gratia, —

er' decumva nu se-ar' re-ntorce atunci vei remane si mai departe in Lonemoor si vei trai aci izolata ca si ori-care dama ce nu are nici o protectiune."

"Eu se traescu izolata?" intreba jun'a suspinandu, eu speramu a ave' visite, placeri si a face cunoscintie — dar' . . . ast'a nu face nemicu. Eu voiu fi indetultita. Marchisulu sciu de siguru, ca preste pucinu va veni.

Dupa aceste jun'a 'si lua nopte buna si se retrase in chili'a s'a.

P. J. Grapini.

(Va urma.)

CHIUITURI ORIGINALE.

I.

Catu-i lungulu de-alungulu
Nu mai vedi ca Românulu,
Catu-i latulu si tier'a
Nu mai vedi ca Românc'a;
Catu-i tier'a unгуресса
Nu-i ca fet'a romanésca,
Nalta 'n trupu, alba la pele
Cu ochi ca si done stele, —
Candu o vedi bine gatata
Pan' la sufletu te sageta.

II.

Romancutia din Chioaru
Bine ti-ar' sta cu pieptaru;
Esti frumoasa si voinica
Numai portulu te cam strica;
Pentru rochi'a unгуресса
Lasă-si hain'a romanésca, —
Pieptariulu celu matasatu
Pentru „buie'a" tai lasatu, —
Pândietur'a si sumanula
Pentru glug'a si bambanulu.
Pana portă-i struti de flori
Erai flore 'ntre fetiori, —
De candu cumperi struti de siatra
Nu mai esti cea de odata.

Stomcu'a-mare, 143 III, 1880.

III.

Paguba-i muieri Române
Ca ve dati dupa straine,
De-aveti a 'mbraca o feta
Nu mai sciti decatu de siatra;
Eca eu v'aduc aminte
Ca Românc'a mai 'nainte
Hainele 'si facea din lana
Singura cu a sa mana,
Nu da — ca adi — scumpulu banu
Pentru cartonu la armeanu.

IV.

Frundia verde meru domnescu
Nu-i ca portulu romanescu,
Portulu celu ardelenescu.
Asiu totu cre ca se-lu privescu.
Blasian'a, Fagarasian'a,
Borgovan'a, Sibian'a
Cugeti ca-su totu capitani
De ai vechiloru Romani.

Cine lasa ce-i „romanu"
Si iubeste ce-i strainu
Nu-i vrednicu ca se traiésca
Mai bine se prapadésca!

Elia Popu
inventatoriu noumulu.

Din vietia sociala dela Timisiór'a.

3 Martie — 20 Februaru 1880.

Ore cine a disu: „românulu chiar' si in vremuri grele este totu vesel; — unu cantu de doru si intristarea i-a peritu, — o hora — si durerea i s'a alungatu."

Mai ca s'ar' potrivu de minune aste cuvinte semtite de o anima simpla si curata ca a unui adeveratu romanu — asiu dice, s'ar' potrivu de minune bine, cu vietia sociala-natiunala a nostra.

Candu necazurile suntu amare, candu restristele 'si ingramadescu multele loru sbiciuiri asupr'a omenimei, atunci la noi aicea se gatescu de jocu — de veselie.

Si candu s'a apucatu de aste? permiteti-mi inainte de a le schitia — a ve initia pucinu mai adencu in cele ce ne atingu mai intimu si seriosu.

In timpulu candu romanii de aicea aveau in dreptele loru pretensiuni tota credintia si tota sperantia reusirei, candu acceptau insetati momentulu care se-le redec cele perdute ca astu-feliu se-si redice cu mandrie fruntea, vedeti atunci burgesia nostra tare si vigurosa ca stanc'a si iarasi mole si compatimitore de lipsele si

calamitatile altor'a, circula intre sine feliori de feliori de colectiuni, arangeau totu asia baluri si alte petreceri, care totu de-un'a cu folosulu materialu intreceau intreprinderile altoru multi romani din alte parti.

Resultase din aste, ca emularea se fia si mai viua, mai indrasnetia, incepura din unu indemn propriu a sustiene timeri miseri pe la diferite facultati — creara cu ajutoriulu loru esistinta unoru institutiuni care se proada anualmente mai multi studinti odata, caci — diceau ei — ne trebuesce o clasa inteligenta, care se ne fie conducatori si modelu intru tote.

Astu modu pasieu progresandu, caci o junime avea se se accepte la unu viitoriu mai siguru; ei trecura prin luptele grele ale esistintei seu perirei, dar' nu repasira dela tinta pusha; — inainte! le era devis'a, si acum cu atatu mai multu, caci cu incetulu acea junime sustienta de ei incepu a fi independinta — cu nume si ore care positia in conditiunile sociale.

Era nobila tendintia, era sublimu zelulu loru, dar' mai sublimu atunci, candu unii fi infortunati a acestei burgesie cerura a fi primiti si ei intre alumni, dar' fura respinsi prin unu verdictu crudu — si si atunci burgesia nu-si retrase succursulu, ea contribue mai departe . . .

A fostu desamagirea antaiu, ursit'a intorse o pagina noua, si pe ea erau insemnate altele multe.

Acei fi robusti a poporulu romanu, acei diligenti si zelosi barbati, se desceptara scosi din acea unica institutiune in care se primiau copii loru, adeca din — scola.

A fostu ratecirea orba in tempest'a unei nopti. in care nu le mai stralucea nici macaru o radia din acei multi lnceferi nutriti cu trud'a loru, si dela care cu dreptu sperau odinioara a le servi ca totu atatea faruri luminose si conducatore la tiernulu doritu.

I amenintia cutropire. Dar' sperantie desierte, sperantie ca tote acele multe ce se sdobescu de lume — omenime si ingratitudine.

— I amenintia cutropire, dar' dorintia a trai le descapta noi fortie. S'a chinuitu acest'a mana de omeni in contra reului, ce incepuse ai trage in abisosele sale imperii, — s'a frementatu pentru a gasi mantuire si intoamai ca norii ce din unu asemenea procesu producu schintea, — ei si-recunoscura positia subminata, — recunoscura gresitulu zelu cu care ajutasera pre altii, si nu ingrigira cu acelu zelu interesulu loru si-a copii-loru loru, adeca scola confesionala — scola din care esisera atatia barbati, nu cu sciintie inalte, ci asié cum trebue meseriasulu orasianu, care totu de-un'a a formatu o masa robusta, dar' motora in tote progresele natimale.

Asta prevedere i-a salvatu dora din cele mai labirintose rateciri; sperantiele lancedita ingerminara de nou, si cum apelara altii la filantropia loru, asia facura si ei arangiandu sub numele comuneloru besericesei s. Georgiu si s. Iliu baluri, a caroru venitu curatu era pentru a provede cu vestminte si reevsite pre elevii miseri ai acestoru doua scole.

— Dar' ei aicea avura veninulu desamagirii a-lu gusta, modestulu loru apelu, resuna mai ca in pustiu — de unde era justu se primésca ajutoriu, primira o rece nepasare, unu indiferentismu crasu.

Era multiumita lumésca! . . .

— Vetu ghici dara din acestu esposé, ca nu le remase alt'a decatu a face ei singuri cu propriile loru fortie totu catu si cumu le dicta mintea si judecat'a . . .

Si numai inceputulu a fostu greu. Balurile acestoru comune, unite prin interese asimile devenisera dintre

cele mai elegante și mai frecventate din toate câte se arangeau de burgheșii conlocuitori; apoi pre lângă acestu câștig de calitate, aveau venite considerabile, care anu pe anu ameliorau sârtea unoru parinti bine-cuvenenti cu copii abili de școală.

Etă dara ee rezultatul pôte se aduca concordi'a și perseveranți'a: etă ce pôte zelulu pentru o esistenți'a spirituală!

Dar' câtă a duratu ast'a? Lasu se-o spuna altii cari știu mai bine, marginindu-me eu a spune ca aprențindu-se de straini acele baluri de gustu, s'a nascutu ore care jalusia, adeca s'a jignitu mândri'a clasei mai inteleginte, — care altu cumu in loculu lor se numesce fruntea, si ar' fi indreptatita a primi antaiele eloge pentru ori-ce succesu socialu seu culturalu, apoi macar' si for' a le merita.

Ei dara acum s'a buciunatu de timpuriu ca balulu acestui anu este arangeatu esclusiv de inteleginti'a din locu si giuru.

Suna bine, si ce norocire de era asia, celu pucinu areta strainiloru ca esista, ca traiesce. Dar' membrii acelu comitetu erau mai toti din burgesia; si deca este a redica zelulu si ostenele cuiva apoi este tocmai a acestoru barbati, ca-ci scopulu le-a jacutu numai lor in peptu.

Inse pardonu! uitai a mai spune ca acestu balu mai avea dupa intielesulu multora, si unu interesu de totu nou, si se scie ca nimicu nu ne atrage mai multu ca necunoscutulu. Deci nu era minune, balulu avea se fia epocalu, prin deosebitulu seu coloritu nationalu si prin acea ca avea se se joce si „Roman'a.“ Vedeti bine, ca si candu burgesia in balurile ei nu desvolta coloritu nationalu si nu joce „romana“, — de-ti salta anim'a in peptu de bucuria.

Subtu aste auspiciu avui un'a din cele mai deliciose surprinderi, ce luandu-o ca auguru bunu fie-mi permis a o si amenti.

Era o provocare forte politetioasa din partea unei familia onorabile, ce voindu a participa la balu dorea a sci si „Roman'a.“

Eramu dara intre straini, ce nu ne cunoseau avutiiole frumseti a limbei, — a cantului si-a multoru jocuri ale nostre. Buniculu acestei familie, unu escelentu talentu musicalu se asiadia la pianu pentru a scoate melodiiosele acorde romane, — straini joau, straini admirau farmecele lor, si eu adese me indreptam ca tra unu sufletu pricepatoriu cu mut'a intrebare: ore de ce nu este atatu amoru si complacere, — atatu spiritu de intreprindere si la familiare romane, de conditiuni mai avantajoase; de ce ore acolo nu se forma astu felu de exercitiu, pentru ca cu atatu se fia prestigiulu balulu mai redicatu?

Pre candu brav'a colona germana joce romanesece preste totu forte precisu, atunci cinci dile inaintea serei memorabile ni-se vesti, ca are a se tienea proba de „romana.“

Fost'a, — cum a decursu? regretu a nu ve poté desluci, caci pe atunci tieneamu noi proba generala.

Asie ajunse si ser'a de 3/20. Sa'a redutei cu toate apartinutiile ei spaciose plutea in lumina, — si lumin'a se refrangea pe faillulu — atlasulu — gazulu si florile imprasiate din toaletele damelor, — a damelor cunoscute si straine — romane si neromane — din locu si departare.

Multimea eleganta, sveltele dame in toaletele loru distinse, a caroru slepuri la ori ce miscare arunca undulatiuni sublime; fracurile civililoru si uniforme

pre stimati militari, dadeau ochiloru unu tablou frumosu. Representantii din toate brangele sociale au facutu intregulu armonicu, chiaru si din poporulu tieranu, in a carui respectu — for' se atingu susceptibilitati — observu, ca cei dela frunte, adeca dirigintii, se fia cu mai multa atentiune si curtoasia, ce se nu dica malit'a ca ei se rusina de portulu romanu, care a fostu a mosiului, a parintiloru, dora chiar' si-a lor.

Ordulu jocuriloru s'a inceputu cu „Ardelean'a.“ Patrones'a D-n'a Mari'a Dragonescu facu antaiulu pasiu si imediatu in alu doilea urmara parechi dupa parechi ca in o catena viua.

Apoi se ve mai spunu ce-a urmatu? O sciti D-vostra din petrecerile ce-ati avutu — din deliciosele placeri ce au trecut, dar' lasandu suveniru pretioase; suveniru cari totu de un'a ve voru vorbi de-o nopte cu unu visu, a carui carmenu este neperitoriu . . .

„Roman'a“ a fostu punctulu culminativu. S'a jocat binisoru, nu inse cu acea pregnantia in care jace adeverat'a frumusetia. Nu m'a suprinu joculu gresitu a damelor in acelu finalu neamenaveru, ci-a D-niloru, Ei trebuiau se sustiena originalitate. si nu se animeze la traversii, cari nici candu nu voru potea inloci graciosele miscari. O singura esceptia s'a facutu, unu singuru Domnu a aretatu cumu trebue se fia acea figura, — dar' acela si este unu romanu verde ca stejarulu.

S'a jocat si „Colo“ ca unu revangiu curtenosu pentru Ardelean'a ce-o jocaramu cu atat'a entusiasmu la balulu serbescu din 14/2 Faura a. e.

Animarea a fostu preste intraga nopte, mare si neintrerupta; si era o adeverata falosia a fi in asta societate aleasa, unde prin rise si surise cochete si dragalasia resuna ca o armonia vorb'a neusiasia a romanului.

A fostu rapire in torentulu astoru placeri visiu-nare si fugitive, fora voia ti-venia intrebarea: care a fostu inceputulu visului, si care-i va fi capetulu? Dar' in toate atentiunea mi-a veghatu si nimicu nu mi-a trecut din vedere; inse deca cu toate aste in enumerarea damelor ce au adusu in verva acesta nopte nu voiu aminti cutare frumosa, este nu ca amu uitat'o pe ea — ci neposiediendu cunoscintia mai de-aprope, numele ei mi-a peritu din memoria.

Dintre d-ne: patrones'a Mari'a Dragonescu, d-na Dregheciu, cu fica d-na Albin'a Vlahoviciu — Chichinda, d-na Casimiru, d-na Iulia Paraschieviciu, d-na Anca, d-na Cermely, d-na Adamu, d-na Maniu, d-na Elen'a Chitescu, d-na Cojaru, d-na Bugarski, d-na Mille, d-na Omasta, d-na Popoviciu — Chisioda, d-na Willu — Remetea, d-na Bogdanu — B. Comlosiu, d-na Brediceanu — Lugosiu, d-na Sierbanu — Chichinda, d-na Gherdanu — Unipu, d-na Greceanu — Craiova s. a.

Dintre incantatoarele june suntu D-rele Ecaterin'a Nestoroviciu dragalasia, toaleta rosa sile, atlas bordeau, cu braghinu albu si rose de munte, Ecaterin'a Tieranu, Hatieganu, Emili'a Calaceanu, Lucretia Anc'a, Teres'a Bugarski, Elen'a Veselinoviciu, Olg'a Casimiru, Ecaterin'a Seimanu, Mari'a Popoviciu, Livi'a Popoviciu — Chisioda, Vlahoviciu — Chichinda, Clementina Duca, Novacu — Belintiu, Cernetiu — Mosnitia, Silvi'a Bogdanu — B. Comlosiu, surorile Sierbanu — Chichinda s. a.

Ca intregire amintescu ca acestu balu a datu si unu ore-care venitu materialu; s'au facutu si multe supra-solviri cari se voru evita cu multiamita — intre aceste se numera si d-n'a patrona cu diece fl. v. a.

REVISTA.

Recunoscentia nationale. D-lu A. T. Laurianu se bucura de o pensiune lunara de 493 lei si 93 bani, care i-s'a adjudecatu prin Representanti'a Romaniei in semnu de recunoscentia nationale pentru serviciile aduse Patriei in decursu de mai multe decenii de lupte si fatigii. In sedinti'a din 7/19 febr. a. c. a Camerei deputatiloru din Bucuresci i-s'a mai acordatu inca câte 250 lei noi pre luna, si acésta suma s'a inarticultat in lege asié ca transmissibila si soéiei s'ale pâna la mórte si ficei s'ale pâna la maritisiu.

Revanche magiarisarei. Facia de legea prin care limb'a magiara s'a introdusu cá studiu obligatu chiar' si in scólele elementare neagiare preotulu M. S. propune unu revanche (revansi) *) care se-ar' poté dá magiarismului: 1) déca vomu pófti cá comerciantulu séu maestrulu (industriariulu) strainu dela care ne procuramu marfele necesare si toti aceia cari au lipsa de crucerii nostri se vorbésca si se corespunda cu noi in limb'a nóstra románesca; prin acést'a amu deoblegá pre sute de comercianti si maestrii straini cá se ne invetie si apretuiésca dupa meritu limb'a nóstra nationale, — ma prin acést'a amu deschide si unu frumosu isvoru de cáscigu invetiatoriloru nostri, cari ar' propune industriariloru straini limb'a románesca, precum si diuarieloru nóstre, prin cari industriarii si-ar' anuciá marfele loru; — 2) déca vomu desvoltá sentiulu nationalu si iubirea de limb'a romana in scólaru, propunédu in scólele elementare cantari si discursuri nationali; 3) déca vomu partení cu mai mare caldura si insufletire diurnalistic'a nóstra nationale, punédu-o astfelu in stare de a dá si esemplare gratuite unoru invetiatori si preoti mai seraci, cá asié cu totii se fimu in curentu cu spiritulu tempulu si se ne scimu acomodá dupa impregiurári si a ne ferí de periclu; — si in urma 4) déca Romanii cari dispunu de bani se voru silí a-si cumperá posesiuni imobile, cá asié cu tempulu se avemu si noi aici mai multi proprietari mari si prin acést'a se ne intarimu.

Clironomulu Austro-Ungariei Rudoifu s'a logoditu cu princés'a Stefani'a Clotild'a Luis'a Ermin'a Mari'a Charlotte fiic'a, de 16 ani, a Regelui Belgiei.

Reuniunea romana de cantari si musica din Oraviti'a a arangiatu in 2/14 l. c. unu Balu mascatu impreunatu cu productiunea Corului vocalu in urmatórele piese comice-satirice: I. Bottezulu quartettu comicu, cântatu sub conductulu maseceloru, II Cisl'a séu adunarea betraniloru, satira, quartettu si solo umoristicu.

Joanu Fekete-Negrutiu teologu absolutu — fratele Redactorului acestui diariu — fá numitu Professore la Gimnasiulu superioru din Blasiu.

In Bradu s'a arangiatu in 6 martiu st. n. unu balu in favo-rulu bibliotecii gimnasiului de acolo-si. Ofertele in bani si in carti suntu a se adresá D-lui C. Costinu prof. in Bradu.

In Blasiu s'a arangiatu in 1/13 martiu st. n. unu balu in folosulu fondului pentru ajutorarea studentiloru lipsiti in casu de morbu.

Balulu filantropicu arangiatu la Bucuresci in 5 l. c. st. n. a adusa venitu preste 20,000 franci.

Tiarulu Rusiei Alesandru II. si-a serbatu in 2 l. c. st. n. aniversarea a 25-a a domniei s'ale. Cu acést'a ocaziune Nihilistii 'si propuserá a subminá palatele imperiali si a esterminá pre tiaru si pre cei mai de-aprópe adherenti ai lui; dar' facúndu-se celea mai stricte dispositiuni pentru veghiarea asupr'a ordinei, densii nu isbutirá a face nemicu mai multu decátu unu atentatu nesuccesu asupr'a vietiei dictatorelui Rusiei Loris Mellikow. — In legatura cu acést'a insemnamu ca in tempulu din urma se facurá mai multe atentate asupr'a vietiei tiarului, — asié mai inainte se subminá pavagiulu calei ferate pre unde avé se tréca elu si mai de curundu chiar' salonulu in care avé se prandiésca s. a., dar' din tote acestea tiarulu scapá neatinsu.

Hymen. Se cunnara Domnulu Florianu Popoviciu teologu abs. cu Domni-siér'a Ecatarin'a Bochisiu in Oradea mare, — Domnulu Joannu Buxbaum teologu abs. cu Domni-siér'a Julian'a Anc'a in Sautejude, — Domnulu Joannu Cadariu invetiatoriu cu Domni-siér'a Anna Mezei in Turda vechia.

Necrologu. Ropasara: Nicolau Isacu amplotatu ministerialu in Budapesta, Joannu Balintu in Satulu nou sasescu, — Filipu Pascu advocatu in Versietiu.

*) Vedi „Telegrafulu Romanu“ nru 19 a. c.

Logogrifu.

De Anna Toganu.

Din urmatórele 32 silabe, se se formeze 9 cuvinte, acaroru litere initiali cetite de susu in josu si literile finali cetite de josu in susu se dé numele unei princese.

a, te, e, sen, rib, sto, le, to, res, na, ay, ni, ri, xel, ra, pol, i, na, sto, cli, o, fi, te, al, bu, di, ne, fa, che, stadt, cra, nos.

Cuvintele au se insemne: 1. provincia rusésca, 2. cetate in Ungari'a, 3. generalu grecu, 4. nume istoricu, 5. cetate in Holstein, 6. orasiu in Americ'a, 7. descendentii lui Hercule, 8. insula in Olandi'a, 9. poetu comicu Atenianu.

Terminulu pentru deslegare e 18,30 martie.

Intre gâcitori se voru sortiá icóne frumóse si carti pretióse.

Gacitura de siacu.

De Mari'a Grofsioreanu n. Lazarini.

ni	sci	me	de	sca	si	pli	e
o	vi	me	be	ru	se	o	e
Lim	i	C	ne	a	Ce	nu	ne
di	re	ne	lo	iu	pre	Po	se
lu	ba	Na	Mo	aru	pa	De	vi
i	re	te	Ca	sca	sci	ca	rin
da	su	ra	u	ni	pu	di	te
riu	pu	ti	Cur	ci	sa	tie	té

Se póte deslegá dupa saritur'a calculu.

Terminulu pentru deslegare e 18,30 martie.

Intre gâcitori se voru sortiá icóne frumóse si carti pretióse.

Deslegarea Gaciturei din nrulu 5.

Roma Romani In amor

Bene o-au deslegatu: Domnele si Domnisiórele Elen'a Popu, Re'a Silvi'a Popescu, Mari'a C. Popu, Viorea Galatianu; si Domniú Joannu Dicu-Decanu, Elia Popu, Simeonu Rotariu, Macaveiu I. Nitiu, Davidu Vl. Deacu si Titu Muresianu.

Premiale scrisse le-au cascigatu: Domn'a Re'a Silvi'a Popescu, Domnisiér'a Viorea Galatianu si Domnulu Simeonu Rotariu.

— Logogrifulu din nrulu 1. Fa deslegatu bene si D-lu Georgiu Tomoiaga a. Tamátiagu.

— Gacitur'a de stranutatu din nrulu 1. a deslegat'o bene si D-lu Vasiliu Hatieganu, caru'a i s'a spdatu alu treilea premiu scrisu pentru deslegarea acestei gacituri.

Terminulu pentru deslegarea Logogrifeloru din nrii 3 si 5 — de ore-ce nu amu primitu inca dela nimenea deslegari nimerite — se prolongesce pâna in 18/30 l. c.

Post'a Redactiunei.

Mari'a mea. I-i place „Amicului Familiei“ si va esí cu ea. **De ce m'ai lasatu?** Nu te-amu lasatu de cátu pre câteva díle.

I. Poesi'a amentita suna asié:

Vrabióra de pe dealu	De-oru fi vii se me rapedu
Sbóra de grabu in Ardealu	Cá 'ntro clipa se mi-i vedu,
Si te 'ntórece de ne spune	De-oru fi mortu se mi-i resbunu
Ori vesti rele, ori vesti bune,	Cu-o maciua de alunu,
Si ne spune de mai suntu	Ce-i buna de resbunatu
Frati de-ai nosti p'acestu pamentu?	Si pre cei mortu de 'nviatu!

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu: **Niculae F. Negrutiu.**

Gherl'a. Imprimari'a „Georgiu-Lazaru.“ 1880.